EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 26.6.2024
COM(2024) 264 final

2024/0150 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o podpisu, v imenu Evropske unije, Okvirne konvencije Sveta Evrope o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in pravni državi

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Umetna inteligenca ponuja izjemne priložnosti, vendar lahko nekatere aplikacije in uporabe povzročijo tudi škodo in tveganja za temeljne pravice posameznikov in druge javne interese.

Unija je z Uredbo (EU) 2024/[…] Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (v nadaljnjem besedilu: akt o umetni inteligenci) sprejela prvo celovito uredbo o umetni inteligenci, ki določa standard na svetovni ravni. Akt o umetni inteligenci je bil sprejet 12. junija 2024 ([1]) in bo začel veljati 20 dni po objavi v Uradnem listu. Akt o umetni inteligenci v celoti harmonizira pravila za dajanje na trg, dajanje v uporabo ter za uporabo umetnointeligenčnih sistemov v državah članicah ([2]), da bi spodbujali inovacije in uvajanje zaupanja vredne umetne inteligence ter hkrati zagotovili varovanje zdravja, varnosti in temeljnih pravic, vključno z demokracijo, pravno državo in okoljem.

Različne mednarodne organizacije, vključno s Svetom Evrope, so prav tako okrepile svoja prizadevanja za urejanje umetne inteligence, pri čemer priznavajo čezmejno naravo umetne inteligence in potrebo po mednarodnem sodelovanju za reševanje skupnih izzivov, ki jih prinašajo te tehnologije.

Odbor Sveta Evrope za umetno inteligenco ([3]) od junija 2022 pripravlja pravno zavezujočo okvirno konvencijo (v nadaljnjem besedilu: Konvencija), da bi obravnaval morebitna tveganja, ki jih umetna inteligenca pomeni za človekove pravice, demokracijo in pravno državo. Unija se je o Konvenciji pogajala na podlagi četrte možnosti iz člena 216(1) PDEU, v skladu s katero se lahko Unija pogaja ([4]) o mednarodnem sporazumu in ga sklene, kadar sporazum „lahko vpliva na skupna pravila ali spremeni njihovo področje uporabe“. Evropska komisija je Unijo zastopala pri pogajanjih o Konvenciji v skladu s členom 218(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in na podlagi Sklepa Sveta o odobritvi začetka pogajanj v imenu Evropske unije ([5]).

Unija je dejavno sodelovala v pogajanjih in si prizadevala zagotoviti skladnost Konvencije s pravom Unije in aktom o umetni inteligenci ter kakovost in dodano vrednost Konvencije kot prve mednarodne pogodbe o umetni inteligenci. V tem okviru je bil cilj Unije tudi mednarodni doseg Konvencije.

Po več krogih pogajanj je Odbor Sveta za umetno inteligenco na 10. plenarnem zasedanju, ki je potekalo od 11. do 14. marca 2024, odobril besedilo Konvencije. Odbor ministrov Sveta Evrope je 17. maja 2024 sprejel Konvencijo in se dogovoril, da bo ta na voljo za podpis 5. septembra 2024 v Vilni (Litva) na neformalni konferenci ministrov in ministric za pravosodje, ter pozval članice Sveta Evrope, druge tretje države, ki so sodelovale pri pripravi

---

1 Uredba (EU) 2024/… Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci ter spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828 (Akt o umetni inteligenci) (UL 2024, L…).

2 Akt o umetni inteligenci, uvodni izjavi 1 in 8.

3 Sklep o delu Odbora za umetno inteligenco na 132. seji Odbora ministrov – Nadaljnje spremljanje, CM/Inf(2022)20, DD(2022)245.

4 Sodba Sodišča z dne 20. novembra 2018, združeni zadevi C-626/15 in C-659/16, Komisija/Svet (ZMO na Antarktiki), ECLI:EU:C:2018:925, točka 112.

5 Sklep Sveta (EU) 2022/2349 z dne 21. novembra 2022 o odobritvi začetka pogajanj v imenu Evropske unije o konvenciji Sveta Evrope o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in pravni državi (UL L 311, 2.12.2022, str. 138).

Konvencije, in Unijo, naj ob tej priložnosti razmislijo o njenem podpisu, pri čemer je opozoril, da lahko h Konvenciji pristopijo tudi druge države nečlanice ([6]).

V zvezi s tem je namen tega predloga začeti postopek podpisa Konvencije s strani Unije, da bi jo nato ratificirala s predlogom Svetu o sprejetju sklepa o pooblastitvi Unije za podpis Konvencije v skladu s členom 218(5) PDEU. Konvencija je v celoti skladna s pravom Unije na splošno in zlasti z aktom o umetni inteligenci ter bo med drugimi članicami Sveta Evrope in ključnimi mednarodnimi partnerji, ki lahko postanejo pogodbenice Konvencije, spodbujala ključne koncepte iz pristopa Unije k ureditvi umetne inteligence na svetovni ravni.

Vsebina Konvencije

Cilj Konvencije je zagotoviti, da so dejavnosti v življenjskem ciklu umetnointeligenčnih sistemov v celoti skladne s človekovimi pravicami, demokracijo in pravno državo.

Pogodbenice Konvencije jo bodo morale izvajati z ustreznimi zakonodajnimi, upravnimi ali drugimi ukrepi za uveljavitev njenih določb v skladu s postopnim in diferenciranim pristopom, odvisno od resnosti in verjetnosti negativnih vplivov. Konvencijo bi bilo treba v Uniji izvajati izključno z aktom o umetni inteligenci, ki v celoti harmonizira pravila za dajanje na trg, dajanje v uporabo ter za uporabo umetnointeligenčnih sistemov, in po potrebi z drugim zadevnim pravnim redom Unije.

Področje uporabe Konvencije zajema umetnointeligenčne sisteme, ki bi lahko posegali v človekove pravice, demokracijo in pravno državo, pri čemer sledi diferenciranemu pristopu. Načela in obveznosti iz Konvencije se bodo uporabljala za dejavnosti v življenjskem ciklu umetnointeligenčnih sistemov, ki jih izvajajo javni organi ali zasebni akterji, ki delujejo v njihovem imenu. Kar zadeva zasebni sektor, morajo pogodbenice tveganja in vplive, ki izhajajo iz dejavnosti v življenjskem ciklu umetnointeligenčnih sistemov, ki jih izvajajo zasebni akterji, obravnavati na način, ki je skladen s ciljem in namenom Konvencije, vendar se lahko odločijo, ali bodo uporabile obveznosti iz Konvencije ali sprejele druge ustrezne ukrepe. Pogodbenice bodo morale predložiti izjavo o svoji odločitvi v zvezi s tem ob podpisu Konvencije ali pristopu k njej. Unija bi morala ob sklenitvi Konvencije predložiti izjavo, da bo z aktom o umetni inteligenci in drugim ustreznim pravnim redom Unije izvajala načela in obveznosti iz poglavij II do VI Konvencije za dejavnosti zasebnih akterjev, ki dajejo na trg, dajejo v uporabo ter uporabljajo umetnointeligenčne sisteme v Uniji.

Dejavnosti umetne inteligence, povezane z nacionalno varnostjo, so izključene iz področja uporabe Konvencije, pri čemer se razume, da se morajo v vsakem primeru izvajati na način, ki je skladen z veljavnim mednarodnim pravom o človekovih pravicah, ter ob spoštovanju demokratičnih institucij in postopkov. Konvencija izključuje tudi raziskovalne in razvojne dejavnosti v zvezi z umetnointeligenčnimi sistemi, ki še niso na voljo za uporabo, razen če bi testiranje ali podobne dejavnosti lahko posegale v človekove pravice, demokracijo in pravno državo. V skladu s Statutom Sveta Evrope zadeve v zvezi z nacionalno obrambo ne spadajo na področje uporabe Konvencije.

Konvencija nadalje določa sklop splošnih obveznosti in temeljnih načel, vključno z varstvom človekovega dostojanstva in avtonomije posameznika ter spodbujanjem enakosti in nediskriminacije. Poleg tega zahteva spoštovanje zasebnosti, varstvo osebnih podatkov, preglednost in nadzor, da se zagotovi odgovornost. Eno od načel je namenjeno tudi varnim inovacijam in eksperimentiranju v nadzorovanih okoljih.

V posebnem poglavju o pravnih sredstvih je prav tako predviden sklop ukrepov, katerih cilj je zagotoviti razpoložljivost dostopnih in učinkovitih pravnih sredstev v primeru kršitev

[6] CM/Del/Dec(2024)133/4.

človekovih pravic, ki so posledica dejavnosti v življenjskem ciklu umetnointeligenčnih sistemov. Vključuje tudi učinkovita procesna jamstva in zaščitne ukrepe za osebe, na pravice katerih je znatno vplivala uporaba umetnointeligenčnih sistemov. Poleg tega bi bilo treba posameznike obvestiti, da njihova interakcija poteka z umetnointeligenčnim sistemom in ne s človekom.

Konvencija vključuje tudi poglavje o ukrepih za ocenjevanje in zmanjšanje tveganj in škodljivih vplivov, ki jih je treba izvajati ponavljajoče, da se ugotovijo dejanski in morebitni vplivi na človekove pravice, demokracijo in pravno državo ter sprejmejo ustrezni preprečevalni ukrepi in ukrepi za zmanjšanje tveganj.

Poleg tega Konvencija določa, da bi morale pogodbenice oceniti potrebo po prepovedih ali moratorijih na nekatere uporabe umetnointeligenčnih sistemov, ki se štejejo za nezdružljive s spoštovanjem človekovih pravic, delovanjem demokracije ali pravno državo.

Konvencija zagotavlja mehanizem za nadaljnje ukrepanje v okviru konference pogodbenic, ki jo sestavljajo predstavniki pogodbenic, ki se bodo redno posvetovali, da bi olajšali učinkovito uporabo in izvajanje Konvencije. Predvideva tudi mehanizem za mednarodno sodelovanje med pogodbenicami Konvencije ter v odnosih s tretjimi državami in ustreznimi deležniki, da se doseže namen Konvencije.

Poleg tega bi morala vsaka pogodbenica na nacionalni ravni vzpostaviti ali določiti enega ali več učinkovitih mehanizmov za nadzor skladnosti z obveznostmi iz Konvencije, kot so jih določile pogodbenice.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Konvencija določa splošna načela in obveznosti za varstvo človekovih pravic, demokracije in pravne države, ki so v celoti skladni in usklajeni s cilji akta o umetni inteligenci ter podrobnimi zahtevami za umetnointeligenčne sisteme in obveznostmi, naloženimi ponudnikom in uvajalcem takih sistemov.

Opredelitev umetnointeligenčnega sistema v Konvenciji je v celoti usklajena z opredelitvijo iz akta o umetni inteligenci, saj oba temeljita na opredelitvi takih sistemov v načelih za umetno inteligenco Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj ([7]), s čimer se zagotavlja skupno razumevanje, katere digitalne tehnologije sestavljajo umetno inteligenco.

Konvencija in akt o umetni inteligenci prav tako upoštevata pristop k ureditvi umetnointeligenčnih sistemov, ki temelji na tveganju, in vključujeta posebne določbe za ocene tveganja in učinka ter ukrepe za zmanjšanje tveganja. Akt o umetni inteligenci vključuje zlasti številne zadevne prepovedi in primere uporabe visokega tveganja za umetnointeligenčne sisteme v vseh javnih in zasebnih sektorjih, tudi na področju demokracije in pravosodja. Podrobna pravila in postopki iz akta o umetni inteligenci za razvoj, dajanje na trg in uvajanje umetnointeligenčnih sistemov na teh področjih bodo tako zagotovili spoštovanje temeljnih pravic, demokracije in pravne države v celotnem življenjskem ciklu umetne inteligence.

Konvencija vključuje načela in obveznosti, ki so že zajete v aktu o umetni inteligenci, kot so ukrepi za zaščito človekovih pravic, varnost in zanesljivost, zagotavljanje odgovornosti,

[7] Opredelitev umetnointeligenčnega sistema s strani OECD je bila posodobljena 8. novembra 2023 (C(2023)151 in C/M(2023)14, točka 218), da bi zagotovili njeno nadaljnjo tehnično ustreznost in odražanje tehnološkega razvoja, tudi v zvezi z generativno UI.

upravljanje in varstvo podatkov, preglednost, nadzor, enakost, nediskriminacija ter digitalne spretnosti in pismenost.

Preglednost je še en skupni element obeh pravnih instrumentov, ki vključuje ukrepe v zvezi z identifikacijo vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, in obveščanjem oseb, ki so v interakciji z umetnointeligenčnimi sistemi. Oba pravna instrumenta vključujeta tudi ustrezne določbe o ocenah tveganja in učinka ter obvladovanju tveganja, vodenju evidenc, razkritju (pooblaščenim telesom in organom ter po potrebi prizadetim osebam), sledljivosti in razložljivosti, varnih inovacijah in eksperimentiranju v nadzorovanih okoljih ter sklop ukrepov, ki omogočajo učinkovita pravna sredstva, vključno s pravico do zahtevanja informacij in dostopanja do njih, pritožbe pristojnemu organu ter postopkovnih jamstev.

Nadzorni sistem, predviden v Konvenciji, je tudi v celoti skladen s celovitim sistemom upravljanja in izvrševanja iz akta o umetni inteligenci, ki ga sestavlja izvrševanje na ravni Unije in nacionalni ravni, s postopki za dosledno izvajanje pravil Unije v vseh državah članicah. Konvencija zlasti predvideva enega ali več učinkovitih nadzornih mehanizmov na nacionalni ravni, ki morajo svoje naloge opravljati neodvisno in nepristransko ter imeti potrebna pooblastila, strokovno znanje in vire za učinkovito izpolnjevanje nalog nadzora nad izpolnjevanjem obveznosti iz Konvencije, kot so jih določile pogodbenice.

Čeprav se bo akt o umetni inteligenci uporabljal za umetnointeligenčne sisteme, ki so dani na trg, dani v uporabo ali se uporabljajo v Uniji, ima Konvencija širši geografski doseg, ki zajema članice Sveta Evrope in tretje države po svetu, ki lahko postanejo pogodbenice Konvencije. Konvencija je zato edinstvena priložnost za spodbujanje zaupanja vredne umetne inteligence zunaj Unije v prvi mednarodni pravno zavezujoči pogodbi, ki temelji na odločnem pristopu k ureditvi umetne inteligence z vidika človekovih pravic.

Konvencija in akt o umetni inteligenci sta sestavni del regulativnega pristopa k umetni inteligenci s skladnimi zavezami, ki se vzajemno krepijo na več mednarodnih ravneh, in skupnim ciljem zagotavljanja zaupanja vredne umetne inteligence.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Konvencija ima skupne cilje tudi z drugimi politikami in zakonodajo Unije, katerih cilj je izvajanje temeljnih pravic, zapisanih v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah ([8]).

Zlasti je načelo enakosti in nediskriminacije, zapisano v Konvenciji, v celoti skladno z zakonodajo Unije o nediskriminaciji in bo spodbujalo vključevanje vidikov enakosti v zasnovo, razvoj in uporabo umetnointeligenčnih sistemov ter učinkovito izvajanje prepovedi diskriminacije, kot je določeno v veljavnem mednarodnem in domačem pravu pogodbenic.

Konvencija je poleg tega skladna s pravnim redom Unije na področju varstva podatkov, vključno s splošno uredbo o varstvu podatkov ([9]) v zvezi s temeljnimi pravicami do zasebnosti in varstva osebnih podatkov, z učinkovitimi jamstvi in zaščitnimi ukrepi, ki morajo biti vzpostavljeni za posameznike, v skladu z veljavnimi domačimi in mednarodnimi pravnimi obveznostmi pogodbenic.

---

8 Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C 326, 26.10.2012, str. 391).

9 Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

Ukrepi, predvideni v Konvenciji, ki so namenjeni zaščiti demokratičnih procesov pogodbenic v okviru dejavnosti v življenjskem ciklu umetnointeligenčnega sistema, so v celoti skladni s cilji in podrobnimi pravili iz akta o digitalnih storitvah ([10]), ki ureja zagotavljanje posredniških storitev v Uniji, da bi se zagotovilo varno, predvidljivo in zaupanja vredno spletno okolje, v katerem se spoštujejo temeljne pravice, vključno s pravico do svobode izražanja ter pravico do prejemanja in širjenja informacij. Skladni so tudi z uredbo o preglednosti in ciljanju v političnem oglaševanju ([11]), kodeksom ravnanja glede dezinformacij ([12]) in politikami Unije na področju demokracije ter svobodnih, poštenih in odpornih volitev ([13]), vključno z akcijskim načrtom za evropsko demokracijo iz leta 2020 ([14]), svežnjem o volitvah in integriteti ([15]) ter nedavnim svežnjem za obrambo demokracije ([16]) iz leta 2023.

Konvencija je v skladu s splošno digitalno strategijo Unije, saj prispeva k spodbujanju tehnologije, ki deluje za ljudi, kar je eden od treh glavnih stebrov usmeritve in ciljev politike, navedenih v sporočilu Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope ([17]). Cilj slednjega je zagotoviti, da se bo umetna inteligenca razvijala na način, ki spoštuje pravice ljudi in si zasluži njihovo zaupanje, s čimer bo Evropa postala pripravljena na digitalno dobo in bodo naslednja leta postala digitalno desetletje ([18]).

Poleg tega Evropska deklaracija o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje ([19]) vsebuje več digitalnih pravic in načel, ki so usklajeni s cilji in načeli Konvencije, pri čemer oba instrumenta spodbujata odločen in na človekovih pravicah temelječ pristop k tehnologiji.

Konvencija je skladna tudi s strategijo EU o otrokovih pravicah ([20]) in evropsko strategijo za boljši internet za otroke (BIK+) ([21]), katerih cilj je zagotoviti, da so otroci na spletu zaščiteni, spoštovani in opolnomočeni pri soočanju z izzivi novih virtualnih svetov in umetne inteligence.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Predlog sklepa o odobritvi podpisa Konvencije v imenu Unije se predloži Svetu v skladu s členom 218(5) PDEU.

Materialna pravna podlaga za sklep po členu 218(5) PDEU je odvisna predvsem od cilja in vsebine sporazuma. Če se pri preizkusu akta Unije izkaže, da ima ta dva cilja ali dva sestavna

---

10 Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah) (UL L 277, 27.10.2022, str. 1).

11 Uredba (EU) 2024/900 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2024 o preglednosti in ciljanju v političnem oglaševanju (PE/90/2023/REV/1) (UL L, 2024/900, 20.3.2024).

12 https://disinfocode.eu/introduction-to-the-code/

13 Zaščita demokracije – Evropska komisija (europa.eu).

14 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy_sl

15 https://commission.europa.eu/publications/reinforcing-democracy-and-integrity-elections-all-documents_en

16 Sporočilo Komisije o obrambi demokracije (COM(2023) 630 final).

17 Sporočilo Komisije, Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope (COM(2020) 67 final).

18 Sporočilo Komisije, Digitalni kompas za leto 2030:evropska pot v digitalno desetletje (COM(2021) 118 final).

19 Evropska deklaracija o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje (COM(2022) 28 final).

20 Sporočilo Komisije, Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

21 Sporočilo Komisije, Digitalno desetletje za otroke in mlade: nova evropska strategija za boljši internet za otroke (BIK+) (COM(2022) 212 final).

dela, pri čemer je eden od njiju glavni ali prevladujoč, drugi pa stranski, mora v skladu s sodno prakso akt temeljiti na samo eni pravni podlagi, in sicer tisti, ki se zahteva za glavni ali prevladujoči cilj oziroma sestavni del.

Kar zadeva materialno pravno podlago, stvarno področje uporabe Konvencije sovpada s področjem uporabe akta o umetni inteligenci ([22]), tudi glede izvzetja iz področja uporabe v zvezi z raziskavami in razvojem, nacionalno varnostjo in obrambnimi dejavnostmi. Načela in obveznosti iz Konvencije sovpadajo s podrobnejšimi zahtevami za umetnointeligenčne sisteme ter posebnimi obveznostmi ponudnikov in uvajalcev takih sistemov v skladu z aktom o umetni inteligenci in drugo ustrezno zakonodajo Unije. Če Svet sprejme predlagani sklep in Unija podpiše Konvencijo, bo akt o umetni inteligenci predstavljal primarno zakonodajo Unije za prenos Konvencije v pravni red Unije s popolnoma usklajenimi pravili o dajanju na trg, dajanju v uporabo ter uporabi umetnointeligenčnih sistemov v Uniji, ki se neposredno uporabljajo v državah članicah, razen če akt o umetni inteligenci izrecno določa drugače ([23]).

Glede na to, da so področje uporabe in cilji Konvencije usklajeni in popolnoma skladni s področjem uporabe in cilji akta o umetni inteligenci ter da osebno in stvarno področje uporabe obeh pravnih instrumentov sovpadata, je materialna pravna podlaga za sklenitev Konvencije člen 114 PDEU, ki je primarna pravna podlaga akta o umetni inteligenci.

Narava mednarodnih sporazumov (sporazum, ki se nanaša „samo na EU“ ali „mešani“ sporazum) je odvisna od združljivosti določene vsebine s pristojnostmi Unije.

Člen 3(2) PDEU določa, da ima Unija izključno pristojnost „za sklenitev mednarodnega sporazuma, […] kolikor lahko vpliva na skupna pravila ali spremeni njihovo področje uporabe“. Mednarodni sporazum lahko vpliva na skupna pravila ali spremeni njihovo področje uporabe, kadar je področje, ki ga zajema sporazum, v veliki meri že zajeto s pravom Unije ([24]).

Osebno področje uporabe Konvencije je v celoti usklajeno z aktom o umetni inteligenci, saj oba pravna instrumenta načeloma zajemata javne in zasebne akterje (pri čemer je uporaba načel in obveznosti Konvencije neobvezna za zasebne akterje, ki ne delujejo v imenu javnih organov), medtem ko stvarno področje uporabe obeh pravnih instrumentov iz veljavnih pravil izključuje dejavnosti umetne inteligence, povezane z nacionalno varnostjo, obrambo in raziskovanjem.

Glede na to, da osebno in stvarno področje uporabe Konvencije sovpadata z osebnim in stvarnim področjem akta o umetni inteligenci, lahko sklenitev Konvencije vpliva na skupna pravila Unije ali spremeni njihovo področje uporabe v smislu člena 3(2) PDEU. Zato bi bilo treba šteti, da ima Unija izključno zunanjo pristojnost za sklenitev Konvencije, Konvencijo pa bi bilo treba podpisati v imenu Unije kot sporazum, ki se nanaša „samo na EU“, s pridržkom njene poznejše sklenitve.

- **Sorazmernost**

Konvencija ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev politike z razvojem skladnega pristopa k ureditvi umetne inteligence na mednarodni ravni.

---

22 Svet ga je sprejel 21. maja 2024, v Uradnem listu pa naj bi bil objavljen julija 2024.

23 Glej člen 1 in uvodno izjavo 1 akta o umetni inteligenci.

24 Npr. zadeva C-114/12, Komisija/Svet (sorodne pravice RTV organizacij), ECLI:EU:C:2014:2151, točki 68 in 69; mnenje 1/13, Pristop tretjih držav k Haaški konvenciji, ECLI:EU:C:2014:2303, točke 71–74; zadeva C-66/13, Green Network, ECLI:EU:C:2014:2399, točke 27–33; mnenje 3/15, Marakeška pogodba o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ECLI:EU:C:2017:114, točke 105–108.

Konvencija določa splošni pravni okvir za umetno inteligenco, ki je prožen in pogodbenicam omogoča, da konkretno oblikujejo izvedbene okvire. Pristop, ki temelji na tveganju, zagotavlja tudi sorazmernost pravil in omogoča razlikovanje izvedbenih ukrepov na način, ki je sorazmeren s tveganji, na podoben način kot akt o umetni inteligenci.

- **Izbira instrumenta**

Izbrani instrument je predlog sklepa Sveta na podlagi člena 218(5) PDEU.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Ni relevantno.

- **Posvetovanja z deležniki**

Evropska komisija ni izvedla posebnega posvetovanja z deležniki o tem predlogu.

Priprava Konvencije je bilo skupno prizadevanje Odbora Sveta Evrope za umetno inteligenco, ki je vključeval vseh 46 držav članic Sveta Evrope ter države opazovalke, vključno s Kanado, Japonsko, Mehiko, Svetim sedežem, Združenimi državami Amerike in Evropsko unijo. Sodelovalo je tudi več drugih držav nečlanic, med drugim Avstralija, Argentina, Kostarika, Izrael, Peru in Urugvaj.

V skladu z zavezo Sveta Evrope, da bo sodeloval z različnimi deležniki, je pri razvoju Konvencije sodelovalo tudi 68 mednarodnih predstavnikov civilne družbe, akademskih krogov, industrije in drugih mednarodnih organizacij, s čimer se je zagotovil celovit in vključujoč pristop. Razvoj Konvencije je prav tako vključeval sodelovanje z več drugimi mednarodnimi organizacijami, vključno z Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Organizacijo Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO). Poleg tega so k procesu prispevali zadevni organi in odbori v okviru Sveta Evrope. Sodelovanje Unije je vodila Evropska komisija. Kot opazovalci so bili prisotni tudi predstavniki Agencije Evropske unije za temeljne pravice in Evropskega nadzornika za varstvo podatkov.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Pogajalska stališča Unije za Konvencijo so bila pripravljena v posvetovanju s posebnim odborom, ki ga je imenoval Svet (delovna skupina Sveta za telekomunikacije in informacijsko družbo).

- **Ocena učinka**

Ni relevantno.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Ni relevantno.

- **Temeljne pravice**

Cilj Konvencije je obravnavati morebitna tveganja in škodo za človekove pravice z zagotavljanjem, da so dejavnosti v življenjskem ciklu umetnointeligenčnih sistemov usklajene z načeli spoštovanja človekovih pravic, demokracije in pravne države, hkrati pa priznava potencial umetne inteligence za zaščito in olajšanje uveljavljanja teh pravic v digitalnem okolju ter izboljšanje družbene in okoljske blaginje ter tehnološkega napredka.

Namen konkretnih načel in obveznosti, predvidenih v Konvenciji, je varovati in spoštovati človekove pravice, zapisane v več mednarodnih in regionalnih instrumentih ([25]), kot se uporabljajo za pogodbenice, vključno z Listino Unije o temeljnih pravicah in mednarodnimi instrumenti o človekovih pravicah, ki jih je sklenila Unija.

Konvencija tako določa skupni minimalni standard za uporabo varstva človekovih pravic v okviru umetne inteligence, hkrati pa varuje obstoječe varstvo človekovih pravic in pogodbenicam omogoča, da zagotovijo širše varstvo s strožjimi zaščitnimi ukrepi.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Konvencija predvideva finančne prispevke držav nečlanic za dejavnosti konference pogodbenic. Medtem ko bodo vsi člani Sveta Evrope prispevali iz rednega proračuna Sveta Evrope v skladu s Statutom Sveta Evrope, bodo pogodbenice, ki niso članice, zagotovile izvenproračunske prispevke. Prispevek nečlanice Sveta Evrope skupaj določita Odbor ministrov in zadevna nečlanica.

Konvencija ne posega v nacionalne zakone in predpise pogodbenic, ki urejajo proračunske pristojnosti in postopke za proračunska sredstva. Prav tako državam nečlanicam omogoča, da zagotovijo svoje prispevke v okviru odobrenih proračunskih omejitev, ki jih določi njihova zakonodajna veja, brez poseganja v morebitne predhodne sporazume.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Konferenca pogodbenic, ki jo sestavljajo predstavniki pogodbenic, bo spremljala, ali pogodbenice učinkovito izpolnjujejo cilje Konvencije in izvajajo njene določbe.

Vsaka pogodbenica bo morala konferenci pogodbenic v prvih dveh letih po pridružitvi in nato v rednih časovnih presledkih predložiti poročilo, v katerem bodo podrobno opisani ukrepi, sprejeti za izvajanje Konvencije.

Pogodbenice se nadalje spodbuja k sodelovanju pri izpolnjevanju ciljev Konvencije. To mednarodno sodelovanje lahko vključuje izmenjavo ustreznih informacij o umetni inteligenci in njenem potencialu, da negativno ali pozitivno vpliva na človekove pravice, demokracijo in pravno državo.

Za zagotovitev učinkovitega spremljanja in izvajanja bo morala vsaka pogodbenica določiti enega ali več učinkovitih nadzornih mehanizmov na nacionalni ravni.

---

[25] Kot so Splošna deklaracija človekovih pravic iz leta 1948, Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin iz leta 1950 (ETS št. 5), Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1966, Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah iz leta 1966, Evropska socialna listina iz leta 1961 (ETS št. 35) ter njihovi protokoli, pa tudi Evropska socialna listina (spremenjena) iz leta 1996 (ETS št. 163), Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 ter Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov iz leta 2006.

2024/0150 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o podpisu, v imenu Evropske unije, Okvirne konvencije Sveta Evrope o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in pravni državi

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 v povezavi s členom 218(5) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Svet je 21. novembra 2022 pooblastil Evropsko komisijo, da v imenu Unije začne pogajanja za konvencijo Sveta Evrope o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in pravni državi (v nadaljnjem besedilu: Konvencija). Evropska komisija se je o Konvenciji pogajala v imenu Unije. Pogajanja so se 17. maja 2024 uspešno zaključila s parafiranjem Konvencije in njenim sprejetjem s strani Odbora ministrov Sveta Evrope ([26]).

(2) Konvencija določa splošna načela in obveznosti, ki bi jih morale pogodbenice konvencije spoštovati, da bi zagotovile varstvo človekovih pravic, demokracije in pravne države v zvezi z dejavnostmi v življenjskem ciklu umetnointeligenčnih sistemov.

(3) Unija je 12. junija 2024 sprejela Uredbo (EU) 2024/… (v nadaljnjem besedilu: akt o umetni inteligenci)([27]), ki temelji predvsem na členu 114 PDEU in določa popolnoma harmonizirana pravila, ki urejajo dajanje na trg, dajanje v uporabo ter uporabo umetnointeligenčnih sistemov v Uniji in ki se neposredno uporabljajo v državah članicah, razen če akt o umetni inteligenci izrecno določa drugače. Konvencija se v Uniji izvaja izključno z aktom o umetni inteligenci in drugim ustreznim pravnim redom Unije, kadar je to ustrezno.

(4) Glede na to, da osebno in stvarno področje uporabe Konvencije sovpada z aktom o umetni inteligenci in drugim zadevnim pravnim redom Unije, lahko sklenitev Konvencije vpliva na skupna pravila Unije ali spremeni njihovo področje uporabe v smislu člena 3(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Iz tega sledi, da ima Unija izključno zunanjo pristojnost za podpis Konvencije, zato bi morala le Unija postati pogodbenica Konvencije, s pridržkom njene poznejše sklenitve.

---

[26] Sklep Sveta (EU) 2022/2349 z dne 21. novembra 2022 o odobritvi začetka pogajanj v imenu Evropske unije o konvenciji Sveta Evrope o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in pravni državi (UL L 311, 2.12.2022, str. 138).

[27] Uredba (EU) 2024/… Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci ter spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828 (akt o umetni inteligenci) (UL 2024, L…).

(5) V skladu s Pogodbama mora Evropska komisija zagotoviti podpis Konvencije s pridržkom njene poznejše sklenitve –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Podpis Okvirne konvencije Sveta Evrope o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in pravni državi (v nadaljnjem besedilu: Konvencija) se odobri v imenu Unije s pridržkom sklenitve navedene konvencije.

Besedilo Konvencije za podpis je priloženo temu sklepu.

Člen 2

Ta sklep začne veljati .

V Bruslju,

Za Svet
predsednik